

GEOPOLITICA ARTELOR

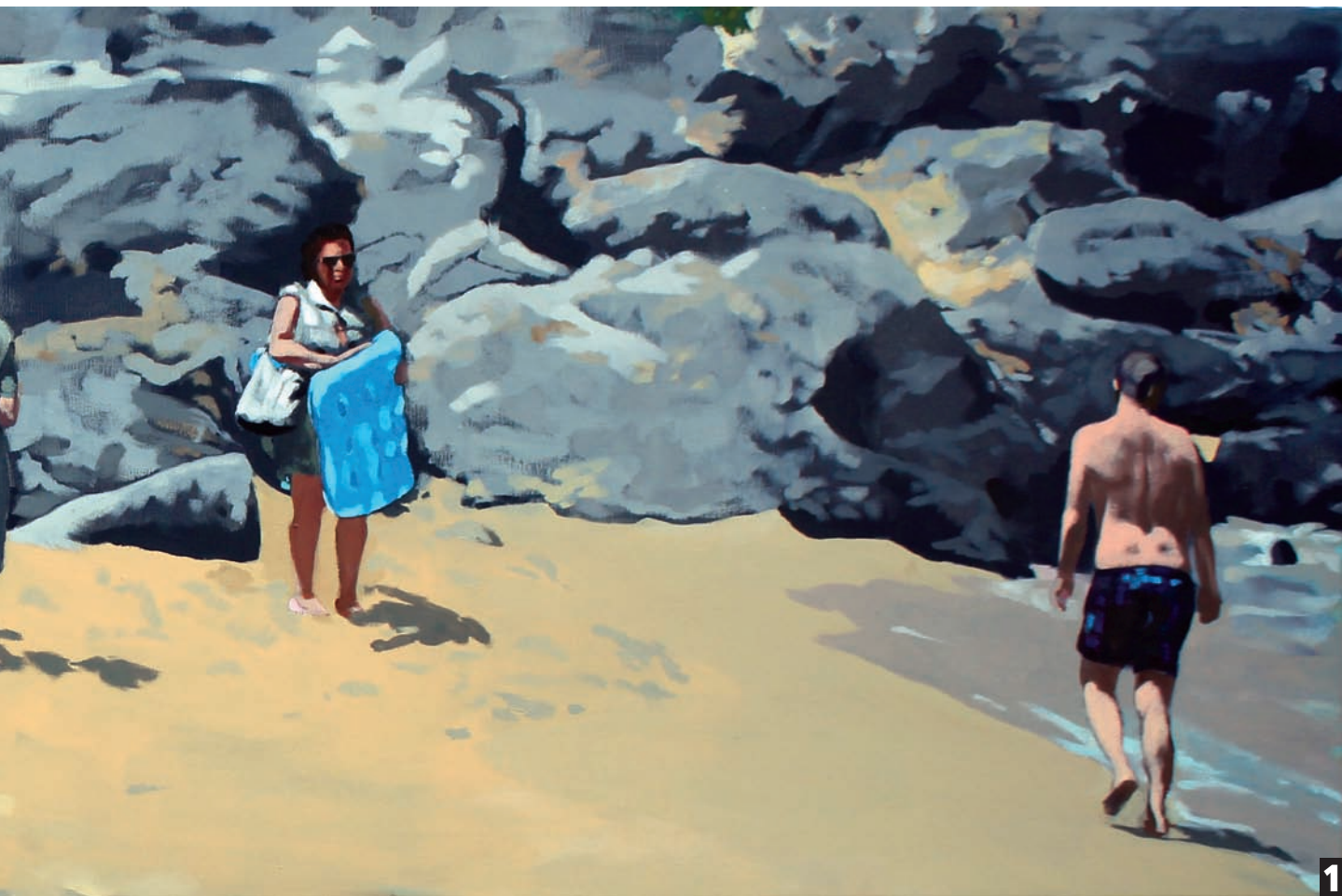
VIS RUSESC

Cum am restartat relația culturală cu Moscova. **DE COSMIN NĂSUI**

PRIVITĂ DIN CAPITALA rusă, identitatea artei plastice contemporane românești nu aparține familiei vestice. Este mai curând o soră mai mică, mai firavă dar și mai mof-turoasă a vestului rusec. Moscova este mai aproape de București decât Parisul, însă pentru cultura românească, privind încă doar spre Vest, Moscova apare mai îndepărtată decât orice altă capitală europeană. Instituțional, organizațional și artistic, trăsăturile artei contemporane românești sunt însă mult mai asemănătoare cu cele rusești decât cu cele vestice, pe care încearcă să le adapteze local. În afara celor 40 de ani de integrare în aceeași familie a realismului socialist, decadele 1990 și 2000 au cunoscut evoluții asemănătoare în

tot spațiul estic fost comunist prin două tendințe polare – a neo-ortodoxismului, pe de-o parte, și a artelor performative și noilor media (sprijinite de centrele Soros din regiune).

Piața de artă rusească a reușit între timp să capitalizeze mult mai repede și mai bine valorile artei autohtone, ca și internaționale, și este acum un nou centru de atracție nu doar pentru artiștii regionali, dar și pentru superstarurile creative internaționale. Ritmul susținut și accelerat al înțelegerii nevoilor culturale a deschis, prin internaționalizare, scena rusească. Din infrastructurile politicilor culturale ale Rusiei fac parte bienale internaționale de artă, programe de susținere a artei și a creatorilor tineri, programe academice de specializare în

arta contemporană, târguri internaționale de artă, activități comerciale private de susținere, promovare și colecționare de artă rusească și internațională.

Go East

Acolo unde politica stagnează, diplomația culturală poate avea rezultate spectaculoase. Politica nu are puterea de comunicare diversă, interesantă și chiar populară pe care o au cultura și artele. Politici culturale eficiente creează imaginea unei identități naționale dincolo de granițele țării. De exemplu, în Moscova, cele mai populare evenimente internaționale sunt acum ale britanicilor, germanilor și italienilor, bine reprezentați de institutele lor culturale. Ambasada României din Moscova sprijină proiectele cultural-artistice și reprezentanții culturali, dar acordă prioritate absolută politicii și reprezentanților ei. Prezența unui Institut Cultural Român la Moscova sau la Sankt Petersburg ar spori recunoașterea identității culturale românești și creșterea interesului general pentru România în spațiul rus. Iar buna recunoaștere internațională a țării noastre cere și o programare culturală integrată pe scena Federației Ruse.

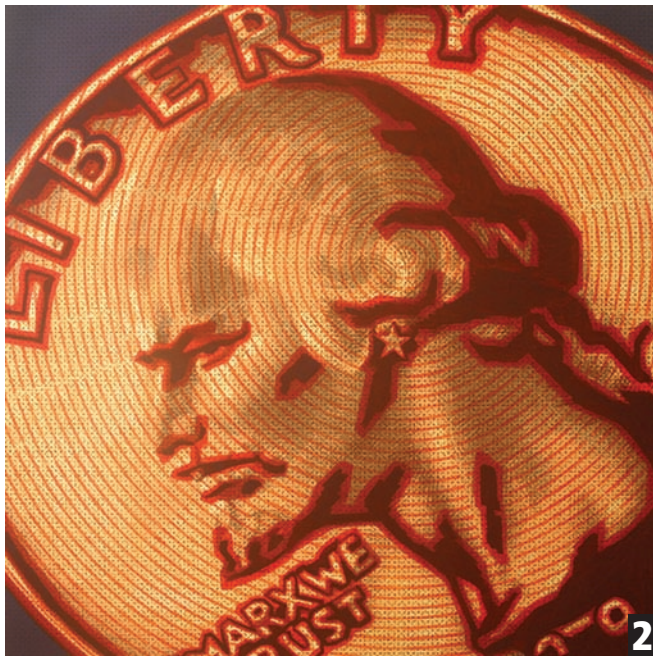
Este momentul ca și românii să intre în atenția Moscovei și să răspundă la provocările estice. Racordarea la sistemele lor culturale prin prezențe artistice și proiecte culturale bilaterale ar angaja o creștere a valorilor, a circulației lor și o așezare contemporană firească relațiilor ruso-române.

O arată și cea de-a patra ediție a Bienalei de artă contemporană de la Moscova, derulată între 23 septembrie și 30 octombrie 2011, cu participări artistice din 33 de țări. Peste 69 de proiecte speciale și programe paralele au fost extinse dincolo de granițele geografice ale Moscovei, în Ekaterinburg, la Nijni Novgorod, Kiev și Londra. Modelul există, trebuie doar preluat și pus în aplicare și la București.

Export de artiști

Bienala moscovită este unul dintre cele mai importante evenimente culturale organizate sub egida guvernului rus și deja unul dintre evenimentele internaționale de anvergură în zona artelor vizuale. Ediția a patra a propus ca temă generală „Rescrierea lumilor” – o temă generoasă la care artiștii români invitați au multe de spus.

Proiectul românesc „Colorând griul - Al doilea val de artiști contemporani emergenți români” a fost selecționat de către Peter Weibel, curatorul celei de-a patra ediții a bienalei de la Moscova, în cadrul secțiunii Special Programs. Șapte artiști contemporani români – Dragoș Burlacu, Francisc Chiuariu, Ana Maria Micu, Cătălin Petrișor, Bogdan Rață, Aurel Tar și Zoltan Bela – pe scena de anvergură a Bienalei internaționale de artă contemporană de la Moscova înseamnă, depășind momentele de bucurie, o muncă de echipă începută în decembrie 2010. Propunerea curatorială românească a fost unul din rezultatele documentării, descoperirii, monitorizării și promo-

leșind la „export“, arta românească contemporană are nevoie să se definească și să-și specifice identitatea. Bienala de artă de la Moscova a fost pentru arta contemporană românească, prin proiectul „Colorând griul“, un context fericit și un important prilej de a-și prezenta identitatea și culoarea locală.

vării, în ultimii cinci ani, a câtorva artiști de calibru din toată România. Din motive cronologice lesne de înțeles au fost numiți „al doilea val de artiști români contemporani emergenți“.

Cei șapte artiști români ajunși la maturitate creativă sunt interesați de o identitate a Estului care nu mai trebuie raportată la Vest, de o realitate prezentă care nu mai trebuie raportată la trecut.

Griul Epocii de Aur

La peste 20 de ani de la înlocuirea regimului comunist cu cel capitalist, arta românească contemporană începe să nu mai comunice trecutul. Referințele imagistice, mesajele, temele și subiectele ei se orientează spre prezent și viitor. E adevărat că formele artei în tranziția celor 20 de ani au speculat trecutul comunist până când aproape l-au clișeizat. Cu alte cuvinte s-a pictat, desenat, scris și filmat despre Ceaușescu și Epoca de Aur, postmortem, aproape tot atâta cât s-a produs pe când era de actualitate. Atunci, artiștii erau obligați să respecte un program iconografic propagandistic recunoscut sub numele de realism socialist. După Revoluție, artiștii au ales de bună voie să reprezinte această identitate trecută ca pe un produs de consum exotic pentru lumea Vestului, care astfel descoperea Noua Europă din spatele Cortinei de Fier. Descoperirea Epocii de Aur apărea ca fiind de culoarea gri, atât la propriu cât și la figurat.

Identitatea tranziției

Valorile Estului la timpul prezent arată, metaforic, cum între timp și culorile s-au schimbat. Griul norilor de praf ai șantișerilor socialiste, al lenei după-amiezilor de ciment de la oraș, ori al fotografiilor și televizorului alb-negru este azi colorat de industriile consumului. Iar arta contemporană nu mai poate fi nici ea separată de ledurile ecranelor publicitare.

La fel ca și culorile fațadelor de blocuri ori ale clădirilor publice, și stările de spirit și conceptele oamenilor încep să iasă din zona de gri a nedeterminării ori a confuziilor. Tranziția generează firesc starea mentală a griului, care începe acum să se coloreze prin idei precizate și concepte metaforic purificate de culoare.

„Colorând griul - Starea de spirit“ este o privire asupra identității est-europene aflate în tranziție. Conceptul identității pierdute, regăsite, reconceptuate configurează în arta contemporană noile caracteristici specifice românilor la ieșirea dintr-o tranziție de peste 20 de ani. Următoarea destinație a suitei de expoziții „Colorând griul - Al doilea val de artiști contemporani emergenți români“ este Tel Aviv (noiembrie-decembrie 2011), unde vor fi abordate și alte aspecte conceptuale ale proiectului.

Cosmin Năsui este curator, inclusiv al suitei „Colorând griul“ despre care a scris. Este co-fondator al „tabloidului de artă și stil“ Modernism.ro.

4

1 Dragoș Burlacu, *Babel... Falasarna*, 2010, oil on canvas, 50 x 150 cm, Courtesy Năsui Gallery; 2 Aurel Tar, *Uzbek dollar*, Eurocentric Circus Maximus, 2009, acrylic on canvas, 91 x 91 cm 3 Colorând Griul @ Artplay Moscova, Bogdan Rață, sculptură, Aurel Tar, pictură 4 Francisc Chiuariu, *Outdoor-winter3*, 2011, ulei-cerneală tipografică pe backlit, 80x120 cm, colecția artistului 5 Cătălin Petrișor, *To heal a wounded surfer*, 2011, oil and graphite on canvas, 60 x 80 cm, detail of the installation 6 Bogdan Rață, *Lonely*, polyester, synthetic resin, fibre, paint, 2011, 42x33x25 cm, Courtesy Năsui Gallery, photocredit LC Foundation

6

5